

การรถไฟ ... ดูแลความปลอดภัยแก่ผู้โดยสารอย่างเพียงพอแล้ว !

นางสาว นิตา บุญยรัตน์ พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

รถไฟเป็นบริการขนส่งสาธารณะ โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๙๔ แต่การดูแลความปลอดภัยแก่ผู้โดยสารเพียงพอ...หรือไม่ อย่างไร อาจเป็นปัญหาที่มีการโต้เถียงกันพอสมควรระหว่างผู้โดยสารกับการรถไฟแห่งประเทศไทย

คดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังในฉบับนี้ ผู้โดยสารรถไฟพลัดตกจากรถไฟในขณะที่รถไฟกำลังแล่นด้วยความเร็วที่บริเวณใกล้สถานีรถไฟและถึงแก่ความตาย บุตรของผู้ตายจึงฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยต่อศาลปกครอง ว่า การรถไฟละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ผู้โดยสาร การจำหน่ายตั๋วรถไฟ “ไม่มีที่นั่ง” ให้ผู้ตาย (บิดา) เป็นการดำเนินการที่ไม่คำนึงถึงอันตรายของผู้โดยสาร และไม่มีมาตรการที่เพียงพอในการดูแลรักษาความปลอดภัยของผู้โดยสารที่ไม่มีที่นั่ง

จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้การรถไฟฯ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมาตรการการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ที่การรถไฟดำเนินการสำหรับขบวนรถไฟสายเกิดเหตุ คือ มีการติดป้ายแนะนำการใช้เครื่องสัญญาณบอกเหตุอันตรายไว้บริเวณจุดใช้อุปกรณ์ฉุกเฉินเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น และมีการกำหนดจุดประตูขึ้นลงไว้โดยเฉพาะ รวมถึงการติดป้ายเตือน มีอุปกรณ์ป้องกันระหว่างข้อต่อข้อฟางของตู้โบกี้รถโดยสาร และขบวนรถไฟทุกคันจะมีกุบซึ่งเป็นโครงเหล็กถาวรมีผ้าใบคลุมติดตั้งไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้โดยสารตกจากขบวนรถไฟ มีประตูด้านข้างตัวรถปิดกั้นระหว่างบันไดทางขึ้นลง ซึ่งขณะขบวนรถไฟวิ่งจะปิดประตูตลอดเวลา รวมทั้งมีป้ายคำเตือนอันตรายห้ามใช้บริเวณบันไดทางขึ้นลงหรือหลังคาเป็นที่โดยสาร ปิดไว้ด้านข้างทางขึ้นลงของรถไฟตู้โดยสารทุกคัน และไม่ปรากฏว่าอุปกรณ์ของรถไฟขบวนดังกล่าวมีความชำรุดเสียหาย

การที่บิดาของผู้ฟ้องคดีพลัดตกจากรถไฟ เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีในการดูแลรักษาความปลอดภัยหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า มาตรการการป้องกันและรักษาความปลอดภัยดังกล่าวเพียงพอต่อการดำเนินการเดินรถไฟ แม้จะจำหน่ายตั๋วรถไฟ “ไม่มีที่นั่ง” หากผู้โดยสารได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรของปกติวิญญูชนโดยทั่วไป และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำเตือนต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปของเครื่องหมายเตือนอันตราย ก็ไม่ถึงขนาดที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยเพิ่มเติม แต่หากผู้โดยสารมีกรณีที่น่าจะก่อให้เกิดอันตราย ผู้โดยสารมีสิทธิแจ้งขอความช่วยเหลือและพนักงานของการรถไฟฯ ย่อมมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเข้าไปดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้โดยสาร

เมื่อไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นลักษณะหรือพฤติการณ์ที่ผู้ตายพลัดตกจากรถไฟอย่างไร จึงไม่อาจอ้างได้ว่าการพลัดตกจากรถไฟเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้กระทำความผิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๑๓๑/๒๕๖๐)

คดีนี้เป็นอุทาหรณ์ที่ดีสำหรับผู้ใช้บริการขนส่งสาธารณะ ซึ่งเมื่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ได้ดำเนินการจัดให้มีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ผู้โดยสารอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การจัดทำป้ายแจ้งเตือน การใช้เครื่องสัญญาณบอกเหตุอันตรายหรือวิธีการใด ๆ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงความปลอดภัย

ณ บริเวณนั้น ๆ ผู้ใช้บริการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความร่วมมือและตระหนักถึงความไม่ปลอดภัย
ในบริเวณดังกล่าว เพราะความเสียหายที่เกิดจากการขาดความระมัดระวังไม่ปฏิบัติตามมาตรการดูแลรักษา
ความปลอดภัยที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำอย่างเพียงพอ นั้น อาจถือว่ามีไม่ได้เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่
ของหน่วยงานของรัฐและอาจไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหายจากการขาดความระมัดระวังของตน (ปรึกษา
คดีปกครอง ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th
เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)
